

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи та інформатизації

Володимир ГАЛИК

27 лютого 2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНІ ДИСКУРСИВНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
 Спеціальність: 035 Філологія
 Освітня програма: Філологія (Германські мови)
 Статус дисципліни: вибіркова
 Факультет: української та іноземної філології
 Кафедра: англійської мови та перекладу
 Мова навчання: українська

Дані про вивчення дисципліни:

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни Кредит ЄКТС	Кількість годин							Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота	Залік		Екзамен	
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Денна	1	2	3/90	30	14	-	16	-	60	-	+	-	
Заочна	1	2	3/90	8	4	-	4	-	82	-	+	-	

Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (43 кредити ЄКТС)

Розробник:

Наталія Наталія КОВАЛЬ, кандидат філологічних наук, доцент

Погоджено гарантом освітньої програми:

Наталія Наталія КОВАЛЬ, кандидат філологічних наук, доцент

Схвалено на засіданні кафедри англійської мови та перекладу

Протокол № 1 від 8 січня 2024 року

Завідувач кафедри англійської мови та перекладу

Юлія Юлія ТАЛАЛАЙ

Схвалено на засіданні науково-методичної ради факультету української та іноземної філології

Протокол № 1 від 22. 01. 2024р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету

Протокол № 2 від 27. 02 2024р.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни «Сучасні дискурсивні дослідження» є формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня уявлення про основні поняття з курсу (текст, дискурс, дискурсивні макроструктури, аналіз дискурсу), сучасні методи досліджень дискурсу, а також новітні тенденції дослідження дискурсу у вітчизняній та зарубіжній лінгвістиці задля застосування набутих знань у своїй професійній діяльності. Завдяки опануванню основних положень курсу аспіранти зможуть поглибити теоретичні знання, пов'язані з формуванням та розвитком теорії дискурсу, основних напрямків дискурсивних досліджень, типології дискурсів.

Основними *завданнями* навчальної дисципліни є:

- формування уявлень про багатоаспектність понять "текст" і "дискурс" у сучасній вітчизняній та зарубіжній лінгвістиці;
- ознайомлення із основними підходами до їх трактування у рамках різних лінгвістичних течій та шкіл;
- розгляд основних характеристик типових дискурсивних структур і жанрів;
- формування уявлення про методіку дискурсивного аналізу;
- формування навичок комплексного аналізу дискурсивних фрагментів з опорою на засвоєні теоретичні поняття курсу;
- формування навичок самостійного пошуку, опрацювання та аналізу додаткової інформації з проблематики курсу у рамках самостійної роботи.

Розвинути у здобувачів вищої освіти такі компетентності, як:

а) загальні компетентності:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;
- інформаційно-технологічна здатність і готовність орієнтуватися, самостійно шукати, аналізувати, робити відбір, перетворювати, зберігати, інтерпретувати та здійснювати перенесення інформації й знань за допомогою реальних технічних об'єктів та використання інформаційних технологій;
- експериментально-дослідницька здатність і готовність підбирати необхідні методіки, проводити відповідні експериментальні дослідження та робити аргументовані висновки на основі отриманих результатів, здатність генерувати нові ідеї (креативність), обґрунтовувати власні оригінальні концепції; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність спілкуватися іноземною мовою в мовній науковій комунікації, користуватися іншомовними інформаційними ресурсами, які знаходяться у відкритому доступі наукометричних баз і самостійно готувати наукові публікації до зарубіжних видань;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях та проведення наукових досліджень на належному рівні.

б) фахові компетентності:

- усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ;
- здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні;
- здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мови, що вивчається;
- здатність і готовність вибудовувати граматично правильні форми і синтаксичні структури, а також розуміти змістові відрізки мови та використовувати їх в тому значенні, в якому вони

використовуються носіями мови, без порушень норм і узусу оригіналу та перекладу.

- здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанровистильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя;
- здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту;
- здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;
- здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів;
- здатність до організації ділової комунікації.

Програмні результати навчання:

- вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації;
- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати та систематизувати;
- організовувати процес свого навчання й самоосвіти;
- використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності;
- розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;
- знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчається, та вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності;
- вміння мобілізувати ресурси, необхідні для визначення контекстуального значення мовленнєвих засобів та їх трансформації.
- вміння встановлювати відношення еквівалентності/ безеквівалентності між лексичними одиницями іноземної та рідної мов,
- знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності, автоматизовано викликати з довготривалої пам'яті слова, словосполучення або готові фрази для вирішення комунікативного завдання.
- описувати основні компоненти певної теоретичної моделі, застосовувати інструменти і методи лінгвістичного аналізу в міждисциплінарних дослідженнях.
- знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці філологічної спеціалізації «Германські мови», глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Сучасні дискурсивні дослідження» ґрунтується на попередньому вивченні дисципліни «Наукова комунікація англійською мовою», а також паралельним вивченням обов'язкової навчальної дисципліни «Мовознавство. Основи германського мовознавства» та вибіркової дисципліни «Прагмалінгвістика та дослідницький дискурс».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньої програми аспіранти повинні

знати:

- найвідоміші дефініції терміна «дискурс» у науковій літературі; характерні ознаки та різновиди дискурсів;
- основні підходи до дискурс-аналізу;
- передумови і головні напрями дискурсології в мовознавстві; понятійний апарат дискурсології; типи метамоделей дискурсу;

вміти:

- аналізувати різні типи дискурсів; визначити головні категорії та типи інтеракції дискурсу.
- користуватися базовою термінологією дискурсної лінгвістичної науки.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

А (90 – 100) – «зараховано» (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок): отримує здобувач, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повно й усвідомлено відтворює програмний матеріал, вміє ефективно працювати з інформацією, а саме: добирає необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізує й інтерпретує її; на високому рівні знає етапи розвитку дискурсології та думок про сучасні дискурсивні дослідження, сучасний стан дисципліни, її моделі та методи; добре знає походження методів, уміє їх застосувати. Аспірант орієнтується в базовій термінології дискурсу, вміє розмежовувати різні типи дискурсів на основі системи дискурсоутворювальних чинників і дискурсивних ознак тощо.

В (82 – 89) – «зараховано» (вище середнього рівня з кількома помилками): отримує здобувач, який виявив добрі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмний матеріал, вміє працювати з інформацією, а саме: добирає необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізує й інтерпретує її; добре знає етапи розвитку сучасної дискурсної науки та аналізує сучасний стан дисципліни, її моделі та методи; знає походження методів, які сам використовує. Аспірант орієнтується в базовій термінології дискурсу, вміє розмежовувати різні типи дискурсів на основі системи дискурсоутворювальних чинників і дискурсивних ознак тощо. Однак, часом допускається помилок в усній та писемній формах іншомовного мовлення.

С (75 – 81) – «зараховано» (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок): отримує здобувач, який виявив добрі знання навчального матеріалу, відтворює програмний матеріал, вміє працювати з інформацією, а саме: добирає необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізує й інтерпретує її; з невеликими помилками знає етапи розвитку дискурсної науки та дискурс аналізу, зокрема, відтворює її моделі та методи; знає походження методів, які використовує. Аспірант знає програмний матеріал повністю, має практичні навички в аналізі дискурсу, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми.

Д (67 – 74) – «зараховано» (непогано, але зі значною кількістю недоліків): отримує здобувач, який виявив недостатньо міцні знання навчального матеріалу, з певними труднощами відтворює програмний матеріал, вміє працювати з інформацією, а саме: добирає необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, але з суттєвими помилками аналізує й інтерпретує її; мало знає етапи розвитку дискурсології та сучасний стан дисципліни, її моделі та методи; знає походження методів. Аспірант знає основні теми курсу, має уявлення про головні проблеми розвитку сучасної дискурсології, але його знання мають фрагментарний характер.

Е (60 – 66) – «зараховано» (виконання задовольняє мінімальні критерії): отримує здобувач, який виявив доволі слабкі знання навчального матеріалу, важко відтворює програмний матеріал, з труднощами працює з інформацією, а саме: добирає необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, та з суттєвими помилками аналізує й інтерпретує її; мало знає етапи розвитку перекладу та думок про переклад, сучасний стан дисципліни, її моделі та методи; на низькому рівні знає походження методів. Аспірант знає основні теми курсу, має уявлення про головні проблеми розвитку сучасної дискурсології, але його знання мають фрагментарний характер, однак його знання іноді непідкріплені фактичним володінням матеріалу, який розглядався на практичних заняттях.

FX (35 – 59) – «зараховано» (з можливістю повторного складання): виставляється здобувачеві вищої освіти, який виявив незнання більшої частини навчального матеріалу, допускає грубі помилки у відповідях на запитання, майже не відтворює програмний матеріал; з великими труднощами працює з інформацією, мало знає етапи розвитку сучасної дискурсивної лінгвістики, сучасний стан дисципліни, її моделі та методи; на низькому рівні знає походження методів, які використовує, при цьому демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не досяг програмних результатів навчання. Аспірант має фрагментарні знання з усього курсу не володіє матеріалом, оскільки понятійний апарат не сформований; не вміє викласти програмний матеріал; мова невиразна, обмежена, бідна; словниковий запас не дає змогу оформити ідею.

F (0 – 34) – «зараховано»: виставляється здобувачеві, який майже зовсім не володіє програмним матеріалом, з великими труднощами працює з інформацією, не знає етапи розвитку дискурсивної науки сучасний стан дисципліни, її моделі та методи; на низькому рівні знає походження методів, які використовує; не володіє матеріалом, оскільки понятійний апарат не сформований; не вміє викласти програмний матеріал; мова невиразна, обмежена, бідна. Аспірант повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- Відповіді на практичних заняттях та виконання письмових та тестових завдань;
- індивідуальне завдання;
- виконання підсумкової контрольної роботи;

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основні засади формування сучасної теорії дискурсу.

Основні поняття лінгвістики тексту. Текст у лінгвістиці та інших філологічних науках. Поняття «текст» у когнітивно-дискурсивній парадигмі. Лінгвістичні класифікації текстів. Основні категорії тексту. Поняття «контекст» та «інтертекстуальність». Аналіз дискурсу як лінгвістична дисципліна. Дискурс як процес і найзагальніша категорія організації мовного коду в спілкуванні. Історія і методи аналізу дискурсу: Ч Морріс, Кук. Різноманітні підходи до дослідження дискурсу. Проблеми розмежування понять «висловлювання», «дискурс», «текст» у сучасній лінгвістиці.

Тема 2. Критичний дискурс-аналіз.

Критичний аналіз Н. Ферклоу. Концепція дискурсивного аналізу Т ван Дейка. Дискурс як комунікативна подія. Глобальна (Макроструктура) та локальна (мікроструктура) структури дискурсу. Ситуаційні моделі пам'яті. Контекстна модель. Ментальні моделі

Тема 3. Структурна організація дискурсу.

Принципи організації дискурсу. Структура дискурсу як ієрархія. Макроструктура і локальна структура дискурсу. Прагматична структура дискурсу. Категорія «цілісність дискурсу». «Зв'язність» як найважливіша категорія дискурсу. Різноманітні засоби забезпечення зв'язності дискурсу. Види цілісності дискурсу. Регуляторні дискурсивні одиниці і дискурсивні маркери. Структурні характеристики стандартної комунікативної ситуації.

Тема 4. Типологія дискурсивних жанрів.

Поняття „дискурсивний жанр”. Жанри та реєстри дискурсу. Принципи виділення жанрів. Проблеми створення єдиної типології дискурсивних жанрів. Жанри і стилі дискурсу. Мовленнєвий жанр як перехідна категорія між мовленнєвим актом і дискурсом.

Тема 5. Проблеми створення типології дискурсів: основні підходи.

Класифікація дискурсів. Різновиди дискурсів за характером побудови. Класифікація дискурсів за їх функціонально-смысловим призначенням. Наративні макроструктури. Описові макроструктури. Аргументативні макроструктури. Експозитивні макроструктури. Діалогічні макроструктури.

Тема 6. Методологія та функціонально-смыслові призначення дискурсу.

Предмет та функціонально-смыслові призначення дискурсу наукового дискурсу. Лінгвопрагматичні аспекти дослідницького дискурсу. Специфіка та комунікативно-прагматична спрямованість юридичного дискурсу.

Тема 7. Дискурс-аналіз як новітній метод лінгвістичних досліджень.

Різні підходи до аналізу дискурсу. Складові комплексного аналізу дискурсу. Процедури аналізу дискурсу. Французька школа аналізу дискурсу під керівництвом М. Пеше. Соціокогнітивний дискурс-аналіз Т. ван Дейка. Критичний дискурс-аналіз Р. Водака. Лінгвістичний аналіз дискурсу. Конверсаційний аналіз. Кількісні методи. Корпусні та експериментальні методи.

Тематика практичних занять:

1. Основні засади формування сучасної теорії дискурсу.
2. Критичний дискурс-аналіз.
3. Структурна організація дискурсу.

4. Типологія дискурсивних жанрів.
5. Проблеми створення типології дискурсів: основні підходи.
6. Методологія та функціонально-сміслове призначення дискурсу.
7. Дискурс-аналіз як новітній метод лінгвістичних досліджень.

Тематика індивідуальних завдань:

1. Історія і методи аналізу дискурсу: Ч Морріс, Кук. Різноманітні підходи до дослідження дискурсу.
2. Поняття «текст» у когнітивно-дискурсивній парадигмі.
3. Концепція дискурсивного аналізу Т ван Дейка.
4. Дискурс як комунікативна подія.
5. Прагматична структура дискурсу.
6. Проблеми створення єдиної типології дискурсивних жанрів.
7. Класифікація дискурсів за їх функціонально-смісловим призначенням.
8. Предмет та функціонально-сміслове призначення дискурсу наукового дискурсу.
9. Специфіка та комунікативно-прагматична спрямованість юридичного дискурсу.
10. Критичний дискурс-аналіз Р. Водака. Лінгвістичний аналіз дискурсу.

Вимоги до виконання індивідуального завдання:

Індивідуальне завдання подається на перевірку викладачу, оформлене відповідно до таких вимог:

Завдання друкується на одній стороні аркуша формату А4 (Times New Roman, 14 пунктів, інтервал – 1,5).

Обсяг індивідуального завдання не повинен перевищувати 15 сторінок (не враховуючи додатків). Індивідуальне завдання включає використання power-point презентацій з теоретичного (підбір і систематизація матеріалу на запропоновану тему) та практичного блоків.

Структура індивідуального завдання:

- титульна сторінка;
- зміст;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за наявності).

Критерії оцінювання індивідуальних завдань	Кількість балів
логічність викладу змісту	5
висвітлення теми завдання	6
Презентація, якість та креативність представлення	6
правильність оформлення списку використаної літератури	3

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота аспіранта з дисципліни включає: опрацювання навчального матеріалу; пошук інформації для занять-дискусій; підготовку індивідуального навчально-дослідного завдання (презентації за темою); різнопланові письмові завдання; підготовку до семестрового контролю.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Форма підсумкового контролю – залік

Засвоєння здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти «доктора філософії» навчального матеріалу з дисципліни перевіряється шляхом усного опитування та виконання письмових завдань на практичних заняттях та он-лайн платформах. Семестровий підсумковий бал визначається як сума балів з усіх запропонованих видів навчальної роботи (поточна успішність, індивідуальне навчально-дослідне завдання, контрольна підсумкова робота). Підсумковий бал виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Розподіл 100 балів між видами робіт:	
Відповіді на практичних заняттях	60
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (презентація)	20
Контрольна підсумкова робота	20
Всього балів	100

Бали за відповіді на практичних заняттях сумуються. Максимальний бал за відповідь – 10.

Здобувачі, які навчаються за індивідуальним графіком проходять усі форми контролю, передбачені програмою.

Залік за талоном №2 і перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Комп'ютер (ноутбук, планшет, смартфон); Інтернет-сервіси для проведення відеоконференцій (Zoom, Skype, Viber та ін.); програмне забезпечення (Word, PowerPoint, Excel); мультимедійні засоби навчання (мультимедіа-презентації, слайд-шоу, мультимедіа-повідь, навчальні фільми та відео демонстрації тощо).

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бехта Т.О. Текст і дискурс у новітніх парадигмах лінгвістичних знань. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2019. Том 30 (69), № 4, Ч. 2. С. 18-22.
2. Голяннич М. І., Іванишин Н. Я., Ріжко Р. Л., Стефурак Р. І. Лінгвістичний аналіз тексту : словник термінів. Івано-Франківськ : Сімик, 2012. 392 с.
3. Гончарова Н.В. Оцінний субдискурс як компонент діалогічного дискурсу (на матеріалі англійської художньої прози) / Н.В.Гончарова // Вісник Київського лінгвістичного університету. Серія Філологія. – 2002. – Т. 5, № 1. – С. 80-86.
4. Дискурс іноземної комунікації./ Львівський національний ун-т ім. І.Франка / К. Кусько (заг.наук. ред.). – Л. ЛНУ ім. І. Франка, 2002. – 496 с.
5. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики : поняття і терміни. Донецьк : ДонНУ, 2012. 388 с.
6. Коваль Н.Є. Discourse studies and functional comprehensibility of legal texts / Н.Є. Коваль // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Філологія. Педагогіка. Психологія. – Київ:

- Видавничий центр КНЛУ, 2011. – Вип. 23. – С. 175 – 182. – 8 с.
7. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2008. – 712 с
  8. Серажим К. С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність: монографія / К. С. Серажим; [за ред. В. Різуна]. – К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2002. – 392 с.
  9. Шевченко І.С. Проблеми типології дискурсу / І. С. Шевченко, О. І. Морозова // Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен / За загальн. ред. Шевченко І. С.: Монографія. – Харків: Константа, 2005. – С. 233 – 236.
  10. Cook G. (1989). *Discourse*. Oxford: Oxford University Press. 168 p.
  11. Coulthard M. (1992). *An Introduction to Discourse Analysis*. London: Longman. 212 p.
  12. Dijk T.A., van. Introduction: Discourse analysis as a new cross-discipline // *Handbook of Discourse Analysis. Disciplines of Discourse* / Ed. by T.A. van Dijk. – L.: Academic Press, 1985. – Vol. 1. – P. 1-10.
  13. Shiffrin D. *Approaches to discourse*. – Oxford: Cambridge, 2005. – 470 p.
  14. Wodak R. (2011). *The discourse of politics in action*. London: Palgrave, Macmillan.
  15. Wodak R. (ed.) (2013). *Critical Discourse Analysis. Vol. 1. Concepts, History, Theory*. London: SAGE.

Допоміжна:

16. Андрейчук Н. І. Антропоцентрична парадигма сучасної лінгвістики : ідеологія і програми досліджень // *Лінгвістичні студії* : [зб. наук. праць]. – Донецьк : ДонНУ, 2008. – С. 273–278.
17. Дискурс у сучасному науковому, соціокультурному та інформаційному просторі: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Дискурс у сучасному науковому, соціокультурному та інформаційному просторі». 24-25 травня 2013 року / за заг. ред. професора І. В. Соколової. Маріуполь : МДУ, 2013. 259 с.
18. Лук'янець В. С. Сучасний науковий дискурс: Оновлення методологічної культури / В. С. Лук'янець, О. М. Кравченко, Л. В. Озадовська. — К., 2000. — 304
19. Мартинюк А.П. *Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики*. Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2012. 196 с.
20. Супрун Л. В. Дискурс як соціокомунікаційне явище / Л. В. Супрун // *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. – 2014. – № 4 (20). – С. 32–36.
21. *Discursive Pragmatics* (2011) / Ed. J. Zienkowski, J.-O. Ostman, J. Verschuren. Amsterdam, Phil.: Benjamins. 307 p.
22. Halliday M.A.K. (1989). *Spoken and Written Language*. Oxford: Oxford University Press. 107 p.

Інформаційні ресурси:

23. Дискурс. Енциклопедія сучасної України. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=24374
24. Koval, Kushka, Nagachevska, Smaglii & Uhryn Changing Nature of English Tourism Discourse // *Arab World English Journal (AWEJ) Special Issue on Communication and Language in Virtual Spaces, January 2023 Special Issue on Communication and Language in Virtual Spaces, January 2023*: 215-225 DOI: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/comm1.17> <https://awej.org/wp-content/uploads/2023/01/17.pdf>
25. Колісник Ю. Текст і дискурс: проблеми дефініцій. URL: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Wisnyk675/TK_wisnyk675_kolisnyk.htm
26. Кравченко А.Г. Дискурс у світлі наукових дискусій. Концепція дискурсивного аналізу Т. ван Дейка. URL: http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/1707/1/Kravchenko_Discourse.pdf
27. Кириченко Т. С. Тракткування терміну “дискурс” у сучасній лінгвістиці. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2014/traktuvannya-terminu-dyskurs-u-suchasnij-linhvistytsi/>

